

OVER DE SCHREEF

Het drinkwatervraagstuk is in de jongste tijd regelmatig aan de orde. En niet zonder dwingende reden: de toenemende verontreiniging en vervuiling van het oppervlakte-water als gevolg van voortdurende uitbreiding van industrie, bevolkingsaanwas en verstedelijking, waarbij gevoegd afvalstoffen van fabrieken en huishouding, die niet voor natuurlijke afbraak in aanmerking komen, hebben problemen opgeroepen, waarmee chemici, bacteriologen, biologen en technici over een breed front worden geconfronteerd. In ons land vormt het een situatie voor de volksgezondheid, die deskundigen van allerlei origine bij voortduring bezighoudt. Dit geldt vooral voor het gebied van de drinkwaterzuivering, waarop ons land een goede reputatie geniet. Men kan veilig stellen dat die zuivering een nimmer aflatende zorg is voor de overheid, waarbij schadelijke invloeden, voortvloeiend uit de genoemde oorzaken, in toenemende mate aandacht vragen en ook krijgen.

Dat er in ons land een vereniging zou worden opgericht, zich ten doel stellend het drinkwater te beschermen, hetgeen zou impliceren dat de overheid te dien aanzien in haar taak tekort zou schieten, moet in het licht van de bestaande werken waakzaamheid als onbestaanbaar worden beschouwd. Het zou als een arrogant en ridicul initiatief worden afgewezen. Niettemin bestaat zo'n organisatie. Zij heeft echter een geheel ander oogmerk, zuiver in het negatieve: alleen beletten dat er aan het drinkwater iets wordt toegevoegd dat er ook reeds in geringere mate in aanwezig is. De stof is – de lezer heeft het al begrepen – een fluorverbinding ter aanvullende bescherming van het gebit tegen de perpetuele aanslagsdruk van het tandbederf.

Deze kunstmatige verhoging van het fluoride-gehalte van het drinkwater wordt gepropageerd en toegepast in het algemene belang van de volksgezondheid, waarvan de gebitsgesteldheid een onderdeel uitmaakt. Gelijk bekend is men daarbij niet over één nacht ijs gegaan: die zaak is met allerlei wetenschappelijke en experimentele waarborgen, waarvan de laatste inmiddels in het stadium van de jubilea zijn aangeland, stevig gefundeerd. De Wereld Gezondheids Organisatie heeft er zich achter geplaatst. En zo heeft men ook in ons land, na een eigen proefondervindelijk onderzoek, de fluoridering van het leidingwater rijp geacht voor algemene toepassing.

Dat niet iedereen deze maatregel zou toejuichen of gelaten aanvaarden, stond reeds bij voorbaat vast: uit de reacties in de publiciteit der Verenigde Staten was reeds een volledige inventaris op te maken van enkele zakelijke en vele gevoelsargumenten die tegen de betrokken maatregel aldaar waren ingebracht. En wij zouden geen echte vaderlanders zijn wanneer niet door gelijkgestemden een vereniging als reeds genoemd werd opgericht. Daar is in een democratisch land niet het geringste tegenin te brengen, zomin als tegen het „Mededelingenblad”, waarmee de vereniging haar wijze van en poging tot bescherming van het drinkwater kracht probeert bij te zetten. Dit is haar goed recht.

Niet dat de mededelingen iets oorspronkelijks zouden vertonen na al hetgeen aan de overzijde van de Oceaan ten detrimente van de fluoridering reeds in het geding is gebracht. Overbekend zijn de ten tonele gevoerde (transoceanische) ziektegevallen van daarvoor gevoelig veronderstelde patiënten, wier lijden zou ontstaan en ophouden met het gebruik resp. vermijden van gefluorideerd drinkwater.

In het jongste „Mededelingenblad” wordt echter uit een ander vaatje getapt. Er wordt daarin aangeknoopt bij ziekten van jonge kinderen, waarvan de oorzaak is gevonden in aangeboren afwijkingen in het enzymstelsel, een onderwerp dat indertijd door Prof. WEYERS ook voor de Nederlandse Vereniging van Tandartsen is behandeld. In de betrokken mededeling nu wordt verband gelegd tussen fluor als „klassiek” enzymvergift en het verloop van de ziekte. Een tweede groep vormen de te vroeg geboren kinderen. „Ook hier” – zo wordt (voorzichtigjes) geconcludeerd – „lijkt toevoeging van een enzymvergift niet ongevaarlijk”.

Wat echter bij lezing als een schok wordt ervaren is het opschrift dat ook op de titelpagina met vette letters is afgedrukt: „**Zullen er doden vallen door fluor?**”

Eenmaal ervan bekomen vraagt men zich verontrust af: gaat de redactie in haar schoktherapie niet te ver? De draad die in de ogen van het grote publiek het gebit met ziekte verbindt, is toch al zo dun, dat zij het gewicht van de ten tonele gebrachte ziektegevallen amper kan dragen zonder gevaar van breken. Wanneer nu in vette letters wordt gesteld dat met de consumptie van gefluorideerd water de dood kan zijn gemoeid, dan is het risico groot dat ook het vertrouwen van de drinkbezwaarden aan het wankelen wordt gebracht.

Daarom aan de Vereniging tot bescherming van het drinkwater de, zij het wellicht als ondeskundig in de wind geslagen, maar niettemin goede raad: leg het er nu niet te dik op, span de mededelingenboog ook weer niet te strak: eerlijk, laat die doden vallen. De overheid mag dan kortzichtig zijn, maar zo roekeloos op het stuk van de volksgezondheid is zij in de ogen der bezwaarden ook weer niet, daarvan zijn zij in hun hart wel overtuigd. Laten derhalve de auteurs het houden bij de ernstige gevallen van drinkwaterziekte, maar niet in hun commentaar de slachtoffers – en de lezers – het uitzicht benemen op genezing. Er is nog een praktische reden: een happy ending doet het psychologisch ook veel beter en dat komt het redactorale gezag ten goede.

Gaat men desondanks op de nieuw ingeslagen weg voort, dan is het gevaar lang niet denkbeeldig dat er op de (korte) duur ook nog een andere dode valt en dat kan – zo zou men denken – nooit de bedoeling zijn. Want dan zou met recht het anti-fluorhek van de dam zijn en dit moet voor de redactie van het „Mededelingenblad” een onverdraaglijke gedachte wezen.

Zij is dus nogmaals in haar eigen belang gewaarschuwd. Maat houden: niet over de schreef.

P. H. BUISMAN